

ÜLEARUSED ■ Tuleval aastal lõpetab tegevuse kümmekond Eesti kutsekooli.

Rauakool pole änksa

FOTOD INGMAR MUUSIKUS

PEKKA ERELT

Eestis otsustas sel aastal kutsekoolis õppimise kasuks ainult veerandik põhikooli lõpetajaid ehk alla 12 000 noore. Tallinnas valib kutsekooli veelgi vähem lõpetanuid – eestlastest alla kümne protsendi.

“Kutsekoolide maine on palju langenud, ka puudub Eestis kutseõustamine,” selgitab õpilaste vähesuse põhjusi **Raivo Niidas** haridusministeeriumi kutsehariduse osakonnast.

Eestis on praegu 65 riiklikku kutsekooli, lisaks neile kolm vanglakooli ja kümmekond erametikooli. Niidase sõnul on tung üksnes neile erialadele, mis on seotud raha liikumisega. Näiteks on Tallinna Majanduskoolis konkurss kohtadele seetõttu, et seal õpetatakse pangandust ja raamatupidamist. Tallinna Mehhaanikakoolis aga napib õppureid, kuna metallieriala pakub vaid vähestele huvi. Ka Tallinna Ehituskoolil tuleb pingutada, et õpilaste arv täis saada.

Veelgi halvem on olukord maakutsekoolides, näiteks Kallastel asuvas Tartumaa põllutöökoolis on kahel viimasel aastal täidetud ainult kolmandik õpikohti. Sanitaartechnika lukksepa ametit ei tahtnud tänavu aga mitte keegi õppima tulla.

Kondiitrid põllumeeste asemele

Jäeneda Õppe- ja Nõuandekeskuse koridoriseinu ehivad lõpetanute grupipiltide pikad read. Seda kooli, mille on lõpetanud Arnold Rüütel, Ants Käärma ja hulk teisi kolhoosiajastu tippjuhte, enam ei eksisteeri. Jäeneda Põllutöökool, nõukogude ajal Jäeneda sovhoos-tehnikumina tuntud kuulus õppeasutus sel sügisel õpilasi enam vastu ei võta. Sõna koolgi on asendunud keskusega. Paremail päevil oli Jäenedal 350 õpilast, praegu kõigest 57. “Põhjuseks on põllumajanduse üldine ebapopulaarsus. Agronoomi eriala lihtsalt ei huvita kedagi,” möönab keskuse direktor **Hannes Aamisepp**. Kooli teine põline eriala, maastikukujundus, annaks ameti 20-30 inimesele aastas. See on aga liiga väikene arv, et kooli ainuüksi seetõttu elus hoida. Et elu jääda, hakati Jäenedal tegelema põllumajandusliku nõustamise ning täiendõppe ja konverentside korraldamisega.

Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolilgi tuleb tugevasti pingutada, et vältida kooli sulgemist haridusministeeriumi poolt. Kunagi 700 õpilasega koolis õpib praegu vaid 235 noort. Vigala kooli eksistents sõltub otseselt pearahast ehk õpilaste arvust.

VIKAT PEA KOHAL: Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli direktoril Enn Roosil pole lihtne kooli eksisteerimiseks vajalikku õpilaste arvu kokku saada.

“Kriitiline piir on 200, all selle tuleb ukseid kinni panna,” ütleb kooli direktor **Enn Roos**. Vee peal hoiab kool end kokk-kondiitri, autoremondi lukksepa ja autoplekksepp-maalri erialadega. Roos arvates pole põllumajanduserialadel perspektiivi ja need tuleb õpilaste arvu vähenemise tõttu peagi sulgeda.

Põllumajandusministeeriumi maaelu arendamise osakonna juhataja kt **Olav Kreeni** sõnul viiakse kahe aasta jooksul 13 nende halduses olevat kooli

haridusministeeriumi alla. Kuna koolid hakkavad siis sõltuma otseselt õpilaste arvust, võib väiksemaid, nagu Suuremõisa, Vana-Võidu ja Väimela, ähvardada sulgemine. Edukamatel koolidel, nagu Kehtna, Türi, Olustvere ja Kuremaa, seda ohtu pole.

Kutsekoole on liiga palju

Huvi puudumine põllumajandushariduse vastu on sundinud sulgemisohus maakutsekoole oma suunitlust muutma. Põllukoolides õpetatakse nüüd maamõõtmist,

kaubandust, ärandust, turismi, sekretäritööd, rahvuslikku käsitööd ja raamatupidamist. “Et kool saaks end ära elatada üksnes põllumajanduse õpetamisega, seda aega vist enam kunagi ei tule,” tõdeb Roos.

Üks paremini uute aegadea kohanenud koole on Kehtna Kõrgem Põllumajanduskool, kus praegu õpib 420 õpilast. Veel viie aasta eest oli Kehtnas kõigest 180 õpilast ja kool kavatsesi kinni panna. Nüüd on Kehtna tõmbenumbriks maamõõtja eriala, mille

TIPPTEHNIKA: Ago Silde juhiv Kehtna Kõrgem Põllumajanduskool kasutab maamõõtmise õpetamisel maailmatasemel satelliit-tehnikat.

õpetamiseks on koolil maailmatasemel satelliit- ja lasertehnika. “Õpilastel on võimalus praktiseerida Skandinaavias, Saksamaal, Kanadas, Hispaanias ning peagi ka Iisraelis ja Kreekas,” ei varja direktor **Ago Silde** uhkust.

Paraku on nii edukaid koole vähe. Raivo Niidase sõnul kavatses haridusministeerium tuleval aastal alustada kutsekoolide arvu vähendamist. 52 ministeeriumile alluvast koolist jäetakse alles tõenäoliselt 40. Ülejäänud kas likvideeritakse või ühendatakse mõne teise kooliga. “Kui me reformimist nüüd ei alusta, variseb koolivõrk juba järgmisel aastal kokku,” hoiatab Niidas.

Koolide sulgemine maal võib aga põhjustada sotsiaalse katastroofi, kuna need annavad tööd paljudele kohalikele elanikele. “Kui poleks kooli, poleks ka asulat,” tõdeb direktor Roos. Tema kool on Vigala valla suurim tööandja.

Ka Jäeneda õppekeskus on nii Lehtse valla suurim tööandja kui ka suurim maksumaksja. Kooli kadumine tähendaks vallale sadakonda töötut, väidab direktor Aamisepp.

Kutseharidusega noorte arvu vähenemine toob kaasa selle, et tööandjatel tuleb varsti hakata oskustöölisi väljast sisse tooma. Gümnaasiumi lõputunnistusega, ent kutseoskusega tuhandeid Eesti noori võib seetõttu ees oodata töötut tulevik.